

אמונת חיים

גליון שבועי לתורה וחסידות שע"י מוסדות קראלי בארה"ק

גליון תקס ♦ שנה יא

שב"ק ראה ♦ מברכים אלול ה'תשפג

דברי אלוקים חיים
מרוך רבינו הגה"ק זיע"א

דברות קודש
מרוך רבינו עט"ר שליט"א

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' אלוקיכם אשר אנכי מצוה אתכם היום, והקללה אם לא תשמעו אל מצות ה' אלוקיכם וסרתם מן הדרך אשר אנכי מצוה אתכם היום ללכת אחרי אלוהים אחרים אשר לא ידעתם.

רבו הדיקדוקים בפסוקים הק' האלו, בראשונה באמרו "ראה" מה הכונה ב"ראה" זו, וגם דנקט לשון יחיד ואח"כ אמר בלשון רבים "לפניכם" ומה הוא דנקט "אנכי" על מי הוא הכוונה דהלוא משה קאמר כל זאת והיה לו לומר ראה כי ה' נותן לפניכם וגו'.

וגם יש לדייק בשינוי הלשון שאצל הברכה קאמר "את הברכה אשר תשמעו" וגו', ואצל הקללה אמר "והקללה אם לא תשמעו" וגו', וגם יש לדייק למה אצל הקללה אמר "אם לא תשמעו וגו' וסרתם מן הדרך, אשר אנכי מצוה אתכם וגו' וכי לא ידעינן שאם לא ישמע לקול ה' הוא סר מן הדרך, וגם מה צריך לומר ללכת אחרי אלוהים אחרים וגו', וכי זה הוא העבירה של סר מן הדרך, ואם לא ילך אחרי אלוהים אחרים וגו', לא יהיה מקולל אף שהוא סר מן הדרך ולא מקיים מצוות השם יתברך מה שצוה לעשותם. וגם לא קאמר מה הוא הברכה באם תשמעו אל מצות ה', וגם אצל הקללה לא קאמר, מה הוא הקללה שיקבל זה מי שלא ישמע אל מצות ה' ויסור מן הדרך אשר צוה השם יתברך.

ולתרץ כל זאת נביא מקודם מדב"ק של האור החיים הק' שמתרץ כמה דיקדוקים ממה שהקשינו, וכתב דמכיון שבא משה רבינו לומר להם את טוב העולם העליון ולהמעט כל טובות העולם הזה, ולכן בכדי שיאמינו באמת בדברים האלו צריך האומר שיכיר הכרה חושית בטיב עולם העליון, ועוד שצריך שיהיה לו השגה בטוב עולם הזה וקניניו, כי אם הוא יהיה מושלל מקניני עולם הזה, לא יאמנו בדבריו למי ששיגי טובת עולם הזה כי יאמרו כי הוא ממאס את הנאות העולם הזה הוא משום שלא טעם טעמי הנאת עולם הזה ואם היה טועם לא היה ממאסו ולכן לא יטו אזנם לקבל דבריו שהוא ממאס העולם הזה ותענוגיו, וגם במה שבא להפליג בטוב עולם הבא לא יאמנו בזה דבריו כי יאמרו כי מעולם לא ראה ולא ידע מה הוא טוב עולם הבא,

ולזה אמר האיש משה בלשון ראה אנכי, פירוש שתראו אותי ותצדיקו הדברים שאני אומר לכם כי הוא השיג להכיר את טוב העולם הזה, כי משה היה גדול מאוד וגיבור ומלך וגם עשיר גדול וכמו שאיתא (במסכת שבת צ"ב) וגם הכיר בטוב עולם העליון כי עלה לשמים וטעם טעם עליון, ולכן אחר להשיג הכרה חושית ב' הדברים האלו אמר להם הדברים האמורים בענין הזה דהיינו להמעט כל טובות עולם הזה ולהפליג בטוב עולם הבא, ולכן אמר גם בלשון יחיד "ראה" כי ראה זו כולם שוים הם בהכרתם שהיה גלוי לכל השגת משה בעולם הזה ובעולם הבא.

המשך בעמ' ב'

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה את הברכה אשר תשמעו.

בפסוק זה המתחילה את פרשתינו, מושתתים היסודות בהם ניתן לחיות את חיינו כשהם בריאים טובים וחיוביים הן בנפש והן בגוף. יש לנו בפסוק הן ראה לשון ראה והן תשמעו וכן ברכה וקללה, וכבר רבותינו הק' אאמו"ר וזקני ז"ע ולמעלה בקודש, פירשו פירושים נפלאים, מדוע לא כתב ברכה או קללה אלא ברכה וקללה. ולעניינינו רואים אנו בפסוק שהברכה והקללה תלוים בעצם בראה והשמיעה של האדם, אם האדם רואה בכל דבר שקורה את הטוב שיש בזה, הרי אז הוא רואה ברכה בעמלו אבל אם הראיה שלו שכל דבר הוא שלילי ולא חיובי, הרי חיייו הופכים לקללה ר"ל. ומסיים הפסוק "את הברכה אשר תשמעו" אם "תשמעו" כל דבר באופן חיובי וטוב, הרי גם אז תראו "ברכה" בכל דבר וענין.

פתח תפתח את ירך לאחריך לענייך ולאבינוך וגו' (טו, ח)

טעמי הנגינה על "תפתח את ירך" הם 'קדמא ואזלא' דהיינו יקדים וילך, לרמז שכאשר אדם רואה עני המקבץ צדקה, לא ימתין עד שיגע העני לבקש ממנו ויפשוט אליו את ידו לנדבה, אלא יפשוט הנותן את ידו לתת לתוך יד העני ואח"כ יפשוט העני את ידו לקבלם, וכאשר ידוע שאחד מהמתנגדים לחסידות, שאל את רבי מאיר מפרמישלאן על מה שאמרו חז"ל מי שעסקו עם הנשים (שמוכר תכשיטין וכדומה לנשים), אל יתייחד עמהם, והקשה לו מדוע דווקא נקטו חז"ל מי שעסקו עם הנשים הרי כל אחד צריך להיזהר מאיסור יחוד ולא רק מי שעסקו עם הנשים, ותירץ לו רבי מאיר ז"ע שהפירוש הוא לא כפשוטו, רק עפ"י מש"כ האר"י ז"ל שבכל מצוה ומצוה צריך לראות לכיון יחוד שם הוי"ה ב"ה, והנה העני הפושט ידו, זרועו הוא כמין האות וא"ו ופותח את ה' אצבעותיו לקבל הממון זה כנגד האות ה"א משם הוי"ה, והמטבע הקטנה היא האות יו"ד, וה' אצבעות הנותן כנגד ה"א ראשונה שבשם, ועי"ז נשלם שמו ית'.

אבל כאשר באה אישה לקבל צדקה, לא יכול הנותן לתת לתוך ידה הכסף, כי אסור לתת מעות ליד האשה, ואז האיך יקיים יחוד שם הוי"ה ב"ה, חה הפירוש 'מי שעסקו עם הנשים' היינו שנותן צדקה לנשים 'אל יתייחד' אל יעשה את יחוד שם הוי"ה ב"ה ע"י שיתן מידו לידה, אלא מה יעשה, יתן מיד ימינו ליד שמאלו של עצמו, ואז יכוין שהמטבע הוא אות יו"ד של שמו ית' וה' אצבעותיו זה אות ה"א חרועו השמאלית זה אות וא"ו וה' אצבעות של ידו השמאלית זה אות ה"א אחרונה, ואח"כ יניח המעות על השולחן, ואז תקח האשה את מעות הצדקה. ע"כ. ולכן צריך להדר שהנותן יושיט ידו ליתן לפני שהעני פושט את ידו לקבל ואז היחוד שם הוי"ה הוא כסדרן, משא"כ אם פשט העני קודם את ידו לבקש הוי"ה שם הוי"ה שלא כסדרו כי קודם זה יהיה וא"ו ה"א ואח"כ יו"ד ה"א, חה מרמז דוד המלך ע"ה 'כי צדיק ה' צדקות אהב', הקב"ה אוהב שנותנים צדקה באופן כזה, ש'ישר יחזו פנימו' שיחזו שם הוי"ה ישר כסדרו, דהיינו שהנותן יושיט ידו לפני שהעני מושיט לקבל.

ועוד כתב האור החיים הק' לפרש מה שכתוב "ראה אנכי" כלשון יחיד ואח"כ אמר בלשון רבים נותן לפניכם, על דרך אומרו ז"ל, (רמב"ם הלכות תשובה פ"ה) שיכול אדם לעשות עצמו כמשה רבינו, ולכן אמר בלשון יחיד ראה אנכי, כי אליו יראו להדמות כל הבא לקרב לעבודת הקודש שהוא עבודת ה' שיכולים להיות כמוהו כמשה עצמו, כי יכולים להגיע לזה, ואמר זה בלשון יחיד והוא משום שלא רמז זה אלא ליחיד סגולה שבעם אשר יכינו עצמם להשגה עליונה, כי מי ומי ההולכים הרוצים להשיג השגה זו להיות כמשה, אבל כנגד כללות ישראל, אמר בלשון רבים, אנכי נותן לפניכם.

ועוד כתב לפרש מש"כ את הברכה אשר תשמעו, להעיר כי מלבד הברכה המושגת מדרך השם, עוד עמה יעוד טוב, והוא אשר תשמעו כי השמועה בתורה הוא תענוז נפלא ומחיה הנפש כאומרו שמעו ותחי נפשכם (ישעי' נ"ה) והמרגיש בטעם התורה תשיחנו נפשו כי עליו לשלם גמול טוב לנותן מתנה כזו טובה ומופלאה ואין צריך לומר שאין לתבוע שכר עליה, ותלה הכתוב הברכה בשמיעה ולא הזכיר לא מעשה המצוה ולא שמירת המצוה, לפי שהשומע דברי אלוקים חיים התורה מטיבה נפשו ומישרתו כי יש בה סם חיים, וכאמרם של חז"ל "המאור שבה מחזירים למוטב", ולזה תלה הכל בשמיעה ובהקללה אמר אם לא תשמעו, פירוש שמי שמונע עצמו משמיעת התורה הרי הוא מקולל מעצמו וזה מה שאמר הפסוק והקללה אם לא תשמעו שזה היא הקללה בעצמו ועוד שזה יבוא לסור מכללות דרך החיים, ולו זו בלבד אלא יביאנה לקצוב לו בארות נשברים כאומרו ללכת אחרי וגו', ומה שכ' "היום" פירש דלפי שהיום עומדו על דעתם כאומרם של חז"ל שאין אדם עומד על דעת רבו עד מ' שנה.

ונראה עתה לפרש כמה מהדיקדוקים הנ"ל, מה שנראה לפי ענ"ד לומר בעז"ה בזה, בראשונה שנקט לשון "ראה" שהוא הראיה, נראה לומר בדרך רמז, כי נודע בספרים הק' גודל הענין של שמירת העיניים שהוא היסוד של הקדושה וכמו שאמרו בדרך רמז על הפסוק איהא הקדשה הוא בעניים (וישב לח, כא) כלומר שכל הקדושה תלוי בעניים ולזה בא הרמז כאן, שאמר משה רבינו "ראה" הראיה בזה אני נותן לפניכם היום ברכה, הוא אם אתם תשמעו ותשמרו את העיניים שלכם בקדושה וטהרה, ואם ח"ו להיפך מבלי שמירת עיניים, אז הוא גורם לקללה, שעין רואה ולב חומד ח"ו, ויבוא חלילה להיות וסרתם מן הדרך אשר ה' מצוה אותנו, ולכן עלינו להתחזק בזה הן בבית והן בחוץ, לשמור את העיניים שלנו בקדושה ואז נזכה לברכה, כי עין טובה הוא יבורך.

ועוד אפשר לומר בדרך רמז בפסוק הזה ראה אנוכי נותן לפניכם "היום" ברכה וקללה, כלומר שאדם ידע שהיום של האדם הוא ברכה או קללה, וכמו שכתבו בספה"ק שאין דבר רשות בעולם וכל דבר שאדם עושה בימיו הוא, או מצוה או עבירה כלומר ברכה אם זה מצוה, וקללה אם זה עבירה, ומובן שיש דברים שזה בעצם מצוה ויש דברים שזה בעצם עבירה, אבל גם אם דברים שהם רשות, מכל מקום יש בזה גם עבודת השם ולמשל אדם יש לו רשות לאכול ולשתות ותלוי בכוונה אם אוכל בכדי שיהיה לו כוח לעבוד את עבודת השם בתורה ותפלה ובקיום המצוות, אז גם האכילה הוא ג"כ עבודת ה' וכן השתיה והשינה וכו', אבל אם כוונתו רק לתאוות נפשו, אף שאין זה ממש עבירה מכל מקום הוא מגונה ואינו משובח (עיין הרמב"ם הלכות דעות ובשו"ע אוה"ח סימן רל"ו) וזה כוונת הפסוק שהיום מה שאדם עושה בו יש בזה ברכה או ח"ו להיפך מזה שזה קללה ח"ו.

או יאמר "שהיום" תלוי באדם שאם אדם לומד תורה ומקיים מצוות ויש לו חיות וחשקות בדבר אז שהיום שלו הוא ברכה וחבל לו על היום העובר כ"כ מהר, אבל אם ח"ו הוא בטל בזמנו ואינו לומד כמו שצריך ואינו מקיים המצוות כמו שצריך אז היום עליו לעול ולמשא ואומר בבוקר מי יתן ערב, ובערב הוא אומר מי יתן שכבר יהיה בוקר, כלומר שיעבור הימים מהר, כי הוא מתחרט שעבר היום בלא עשיית כלום, ומגיעים הימים שאין בהם חשק, אבל אם הוא אדם הבא "בימים" שהימים שלו הם רק בתורה ויר"ש וכל הפחות ברובן, אז הם הימים אצלו לברכה יחשב ואם ח"ו אינו כן אז הם לקללה יחשב ורוצה כבר שיעברו הימים.

ונראה עוד לומר בפסוקים אלו על השינוי בלשון הברכה והקללה שכתוב בפסוקים שלפנינו, דהיינו בברכה אמר "את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' אלוקים אשר אנכי מצוה אתכם

היום" ובקללה אמר "והקללה אם לא תשמעו אל מצות ה' אלוקים וסרתם מן הדרך" וגו' מדוע צריך לומר וסרתם מן הדרך, הלא זה מובן שאם לא ישמע בקול ה' הוא סר מן הדרך, ונראה לומר בעז"ה לומר באופן זה דהלוא נודע שאיש ישראל צריך לעסוק בתורה ובמצוות אך ורק לשמה דהיינו לשם ה' שצויה לו לעשות כן, ולא בשביל שום שכר לא שכר גשמי אף לא שכר רוחני, אבל אמרו חז"ל לעולם יעסוק אדם בתורה ומצוות אף שלא לשמה שמתוך שלא לשמה יבוא ללשמה וכן בעבירות נאמר גדולה עבירה לשמה ממצוה שלא לשמה, שאף שעובר אדם עבירה אבל הוא עושה לשמה, וכמו יעל אשת הקיני ואסתר המלכה וכו' שעשו דברים שנראים כעבירה אבל אצלם היה זה מצוה משום הצלת כלל ישראל וכמו שמובא בספרים הק'.

ולפי זה אפשר לומר בעז"ה שזה הכוונה בפסוקים שלפנינו באומרו את הברכה כלומר המצוות אשר תשמעו אל מצות ה' וגו' כלומר שבין שתעשהו לשמה ובין שתעשהו שלא לשמוע, אבל הקללה אמר "והקללה אם לא תשמעו אל מצות ד' אלוקים וסרתם מן הדרך אשר אנכי מצווה אתכם וגו', דהיינו שרק אז הוא קללה משום שאתם לא תשמעו אל מצות ה' וזה משום שאתם סרתם ח"ו מן הדרך אשר אנכי מצוה אתכם, אבל אם תעשו עבירה, אבל לא משום "וסרתם מן הדרך" אלא משום דבר של לשמה אז אין זה נחשב לקללה אלא להיפך לברכה, בעזרת השם.

ועוד נראה לי לומר בדרך אפשר, דהפסוק אומר ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה, ואח"כ הוא אומר את הברכה אשר תשמרו וכו' והקללה אם לא תשמעו וכו', ולכאורה היה לו לומר בתחילה בלשון הזה, ויאמר ראה אנכי נותן לכם היום ברכה או קללה, ואיך קאמר ברכה וקללה, כאילו זה בא ביחד, ואח"כ הוא מפרש ומחלק ביניהם.

וגם קשה איך קאמר שה' נותן קללה אם לא תשמור את המצוות, הלא כתיב בפסוק מאיתי לא תצא הרעות וגו', ולכן חשבתי לומר בדרך אפשר דהלוא נודע מה שכתבו הספרים הק' שבתוכחה שבתורה שכתובים בפרשת בחוקתי ובפרשת כי תבוא, גנזים בו טובות וישועות גדולות וע"ז נאמר בפסוק (משלי ג') מוסר בני אל תמאס, וכתוב את אשר יאהב ה' יוכיח, ומקורו מפורש בזוה"ק (זו"ח כי תבוא) וכן מקורו בגמרא במסכת מועד קטן (ט.ו) דאמר ר"י שמעון בר יוחאי לבנו שילך לקבל ברכה מר' יונתן בן עסמי ומר' יהודה בן גרים, והם אמרו לו דברים שנראה כמו קללות ואמר לו ר' שמעון אביו שהם כולם ברכות הם ע"ש, וידוע שצדיקים הק' פירשו את כל התוכחה את הנסתר שיש בהם שהם טובות לישראל, אלא שכתבו הספרים הק' שבאם אדם מישראל מתנהג בטוב ואין עליו קטרוג, אז הבריות הם בגלוי וכמ"ש בתורה הברכות, אבל אם ח"ו אדם מישראל עובר עבירות ואף ששב בתשובה, מכל מקום המקטרגים מזכירים תמיד מה שעשה, ואומרים כביכול להשם, זכור מעשיו הקודמים הרעים שעשה, וכל שכן אם אדם לא חוזר בתשובה כמו שצריך ואף ששב במחשבה בתשובה ובהרהורי תשובה, מכל מקום הלא יש תיקונים לכל עבירה ועבירה המבוארים בספרי קודש, ובעיקר בכתבי האר"י ז"ל שהוא מפי אליהו, מה שיש לתקן הן בתעניות וביסורים וכו' ולכן מחמת הקיטרוג הקב"ה עושה חסד ושולח את הטובות מלובשים בקללות ודברים קשין גידין, וגם העונשים הם גם כן טובה גדולה לאדם שבזה הוא מכפר עוונותיו אם הוא מקבלם באהבה כראוי, וזה משל כאב המכה את בנו ומיסרו שלא יעשה ח"ו רעה לעצמו ומרחיקו מן הסכנה שבכל דבר, ובעיני הבן נראה כאכזריות מצד האב, אבל האמת הוא שחוסך שבטו מבנו הוא שונאיהו אבל האהבו שוחרו מוסר.

ולפי זה אפשר לומר שזה הכוונה כאן שה' יתברך אומר ראה אנכי נותן לפניכם ברכה וקללה ביחד, אבל תלוי הדבר רק שאם תשמור התורה אז יהיו הברכות באופן גלוי אבל אם לא תשמור את מצות ה' אז יהיו הטובות באופן נסתר שנראים כקללות ח"ו, אבל מובן שזה לא נאמר למי שחושב שהקב"ה הוא וותרן ואומר אחטא ולא אשוב ויהיה לו טוב, דע"ז נאמר כל הקללות כפשוטן ממש ח"ו, אבל מדובר באדם שאף שעשה רע במה שעשה, מכל מקום לא אומר שה' מוותר, אלא שעוד לא עשה תשובה כמו שצריך מפני סיבות שונות, ואין עובר עבירות בשאט נפש ח"ו, על זה נאמר כל זאת, כמובן.

כפיני חיים

את הברכה אשר תשמעו אל מצוות ה' אלקיכם (יא, כז)

כבר הקשו המפרשים דהלא שכר מצוה בהאי עלמא ליכא (קידושי לט, ב) ונראה לומר עפ"י הידוע שהתורה הק' הוא כלי המחזיק את הברכה לקבל את ההשפעות, והנה הקב"ה כבי' ברא את עולמו על ידי השתלשלות ההשפעות מעולם לעולם עד לעולם השפל הזה, אבל הכלי לקבל את ההשפעות היא על ידי קיום התורה הק' והמצוות. - זהו כונת הפסוק את הברכה, תזכו לקבל, בעת אשר תשמעו אל מצוות ה', דהיינו על ידי קיום התורה והמצוות, שאז תהיה לכם בפועל כלי לקבל ולהכיל את ההשפעות, אבל אין הכוונה שיהא בגדר של שכר מצוה, שישתלם לו בעולם הזה. וגם רומז על המצוות שאדם אוכל פירותיהן בעוה"ז והקרן קיימת לו לעוה"ב, ולא ינוכה לו משכר עוה"ב.

חוקי חיים

אפשר לומר שזה הכוונה כאן שה' יתברך אומר ראה אנכי נותן לפניכם ברכה וקללה ביחד, אבל תלוי הדבר רק שאם תשמור התורה אז יהיו הברכות באופן גלוי אבל אם לא תשמור את מצות ה' אז יהיו הטובות באופן נסתר שנראים כקללות ח"ו, אבל מובן שזה לא נאמר למי שחושב שהקב"ה הוא וותרן ואומר אחטא ולא אשוב ויהיה לו טוב, דע"ז נאמר כל הקללות כפשוטן ממש ח"ו, אבל מדובר באדם שאף שעשה רע במה שעשה, מכל מקום לא אומר שה' מוותר, אלא שעוד לא עשה תשובה כמו שצריך מפני סיבות שונות, ואין עובר עבירות שבאט נפש ח"ו, על זה נאמר כל זאת, כמובן.

מין רבינו ז"ל ע - ויגד משה

ורעה עיניך באחריך האביון ולא תתן לו (ט"ו-ט).

יש אנשים כשנתבעים לדבר-צדקה טוענים הם: "אח אביון יש לי, קרוב עני יש לי, ואיני יכול ליתן צדקה לאחרים: להווי ידוע איפוא שאותו אדם, קמצן הוא מטבעו, ואינו נותן אפילו לאחיו האביון, אם "ורעה עיניך" ומסרב אתה ליתן צדקה באמתלה של "באחריך האביון" - סימן הוא כי "ולא תתן לו" - שאינך נותן גם לו, לאחריך. אם אפשר לתת לקרובים, אפשר גם לתת לזרים.

אהבת שלום

לא תעשון כן לה' אלקיכם (יב, ד)

כן יתפרש לשון צדק ונכון, כי הנה הש"י [חפץ] שהצדיקים יבטלו גזירתו כי זה שעשועיו ית', והנה לבל יאמר הצדיק בוודאי צדקו דיניו ית' ומה לי להיות מקטרגא דמרי, אל יאמר 'כן', חוה' לא תעשון כן, לא תעשון צדק ונכון לדיניו ית', כי אדרבא השי"ת חפץ בזה שימליצו עבור בניו וימצאו להם זכות כמ"ש הש"י ספר אתה למען תצדק (ישעיה מג כו), כי חפץ חסד הוא (מיכה ז יח):

אגרא דכלה

כי תשמע בקול ה' אלוך לשמור את כל מצותיו וגו' לעשות הישר בעיני ה' אלוך. בנים אתם לה' אלוך. (י"ג, י"ט)

להבין סמיכות הכתובים האלה, נראה דהנה כתב החיד"א לבטל טענת המלאכים שרצו לקבלת את התורה מטעם דינא דבר מיצרא כי התורה היתה סמוכה להם, דזה אינו טענה, כי איתא בשיטה מקובצת ב"מ דלגבי בן ליכא דינא דבר מיצרא, וישראל בנים המה למקום. זה שאמר הכתוב, כי תשמע בקול ה' אלוך לשמור כל מצותיו אשר אנכי מצוך היום, כי לך נתתי את התורה, ואף שיש דינא דבר מיצרא, זה לעשות הישר בעיני ה' אלוך, כי דין בר מיצרא ילפינן בב"מ מהכתוב ועשית הישר והטוב שזהו ממדת יושר, עכ"ל לך ניתנה תורה, ומדוע, בנים אתם לה' אלוך, ולגבי בן ליכא דינא דבר מיצרא.

בני יששכר

עשר תעשר את כל תבואת זרעך היוצא השדה שנה שנה. (י"ד, כ"ב)

במסכת תענית (דף ט') דרשינן מפסוק זה עשר בשביל שתתעשר. ולכאורה הרי רואים כמה אנשים שנותנים מעשר מממונם ואינם מתעשרים בכסף. אך אין הכוונה בשביל שתתעשר בעשירות של כסף דוקא, אלא הלא אמרו חז"ל (אבות ד-א') איהו עשיר השמח בחלקו, וזהו העושר האמיתי לפי דעת חז"ל, שהוא מסתפק במה שיש לו ואינו מתאוה לכפליים. ומדה זו שפיר מצינו בהנותנין מעשר מכספיהם, דהלא הן נותנין וחרזין ונותנין ושמיחים במה שנשאר בידם.

מאור עינים

עובדות חיים

ונתן אליך אות או מופת (יג, ב)

אצל הגה"ק ה"נודע ביהודה" צ"ל לא היה ענין הקמעות נחשב בעיניו. יום אחד באו אליו בזעקה, שייכמרו רחמיו על חולה מסוכן, שלא נמצאה לו עוד תרופה, ואין דבר שיכול להצילו אלא קמע.

משראה הרב את ייאושם הרב, נתיישב ה"נודע ביהודה" בדעתו, נכנס לחדר סמוך, נטל פיסת קלף חלק, עטפו בנייר, חתמו בחותם, ואמר להם: קמע זה יישא החולה על צווארו שלושים יום, ולאחר ל' יום יפתחו את הקלף, והיה אם נמחקו בו כל אותיות הכתב, ולא נותר כל זכר להן - סימן הוא, שהחולה יקום מחוליו.

כך עשו, ומשפתחו כעבור שלושים יום את הקמע, וראו שהקלף חלק, הייתה השמחה גדולה מאוד, ומרוב שמחה החלים החולה.

כי עם קדוש אתה... לא תבשל גדי בחלב אמו (יד, כא)

סיפר הגה"צ רבי אלחנן הלפרין צ"ל: "שמעתי ממחותני הגה"צ רבי שמואל אלכסנדר אונסדארפער צ"ל, כי רבינו החת"ס ציוה פעם לשניים מטובי העיר, שילכו להפגש עם שר העיר תיכף ומיד.

בקושי גדול הצליחו טובי העיר להכנס אל השר בלילה. השר כיבדם במשקה חלב, והם נמנעו מלשתותו מחמת גזירת חז"ל על חלב שחלבו עכו"ם ואין ישראל רואהו.

התרגז עליהם השר ורצה להרגם. פתאום נכנס משרתו ומסר לו את פקודת רופאו שימנע מלשתות את המשקה כי החלב ארסי ומסוכן הוא...

"אז נפקחו עיני שר העיר, ודיבר בכבוד ובהערצה על רבינו, והשליחות הצליחה להציל את העיר מגירוש יהודים, שהיה בדעתו להוציא למחרתו.

כששבו השליחים אל רבינו, אמר להם, שהיה קטרוג גדול בשמים על יהודי העיר פרעשבורג, מחמת חטא זלזול כשרות המאכלים, ועל ידי מסירות נפשם על גזירת חז"ל, הצליחו להעביר את הגזירה.

("ספרא דמלאכא" אוצר אמרות החת"ס")

וצרת הכסף בידך (יד, כה)

סיפר כ"ק האדמו"ר מסקולען ז"ע, (יומ"ד כ"ט מנחם אב) שבהיותו בדרך חש במעויו כאבים חזקים שהטרידוהו מאד. וגם לאחר שדרש ברופאים במיחושים והכאבים לא סרו ממנו. קם ונסע לאדמו"ר רבי אברהם מתייתיהו משטפנשט ז"ע, תינה לפניו את דאגתו, וביקשו שיתן לו "מטבע" לרפואה ולשמירה. הסכים הצדיק לך, קם ממקומו ונכנס לחדר בתוך חדר, וכשחזר מסר לו את המטבע בידו בצירוף ברכתו, כשהוא מצמיד את ידו לליבו הטהור כדרכו בקודש, ואמר: שהשי"ת יעזור לו רפואה שלמה בקרוב! סיפר האדמו"ר מסקולען, כי "מהרגע ההוא שנתן לידי מטבע והלאה, לא ידעתי עוד מיחוש מהו". (באר בשדה)

ולא תקפץ את ירך מאחריך האביון (טו, ז)

פעם אחת באו לפני רבינו הרה"ק מרוז'ין עניי העיר, והתלוננו בפניו על מצוקתם, ואמרו כי העשירים שבעיר אינם נותנים צדקה כפי שהיה ראוי שיתנו. קרא רבינו לעשירים ואמר להם: בנוהג שבעולם בכל צבאות המלכים יש חלק אשר הם מובחרים וגיבורים וישנם שאר סוגי אנשי החיל וכאשר ימותו הגיבורים במלחמה יבחר המלך מתוך שאר אנשי החיל את המובחרים שבהם ומעתה הם יהיו הגיבורים, והנה להקב"ה יש את העניים שהוא חס ומרחם עליהם, והם המובחרים, וכתוב בתורה "כי לא יחדל אביון מקרב הארץ", וא"כ אם ימותו העניים ברעב, תהיו אתם מוכרחים לאבד את עושרכם ולמלא את מקומם כמובחרים, וע"כ מוטב שתברו בצדקה כדי שהעניים יאריכו ימים ושנים טובים, ותוכלו אתם להיות כל ימיכם עשירים.

די מחסורו (ט"ו-ח)

פעם אחת בא רבי אחד להרה"ק מקאצק ז"ע, וכיבדו הקאצקער מאוד, וערך סעודה לכבודו. והיה הדבר לפלא בעיני החסידים, כי ידעו שהקאצקער לא החשיב כלל לאותו הרב. שאלוהו על זה, והשיב: בגמרא אמרו "די מחסורו אשר יחסר לו - אפילו סוס לרכב עליו ועבד לרוץ לפניו". ויש להבין: בשלמא "סוס לרכב עליו" שכן יש לחשוש שמא חולה הוא עני זה, ואין לו כח ללכת ברגליו, אבל "עבד לרוץ לפניו" הרי אין זה אלא שטות אם הוא מתאוה לך, ולמה יתנו לו? מזה נראה, שלשוטה אנו מחוייבים ליתן גם את שטותו.

תשובות מרן הגר"ח קניבסקי זיע"א

שאלות הרה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מו"צ בק"ק קראלי ומרבני רחובות מתוך ספרו גם אני אודך

שבת מברכים א-ל-ל-ל

אמרו צדיקי קמאי כי בבוא חודש אלול הק' אפילו הדגים שבים, זוחלים ורועדים מאימת בואו ית' ביום המשפט ומנהג רבותינו היה להוסיף בעת ברכת החודש של אלול **ולתשובה שלימ"ה** ושמעתי מפיהם של מגידי אמת שסיפרו שבעת ששאג הרה"ק מבלאזוב זיע"ב' תיבות הללו, געו העם בבכיה עד לאחר תפילת מוסף, והבה נתבוננה מכל זה איך היה אימת הדין נסוכה על פני העם בדור שלפנינו, הגם אנשים סוחרים ובעלי בתים פשוטים, ואיך הוסבה לבינו אחרונית עד כי לית חלי ומרגיש את יום תחילת מעשיך הממשמש ובא.

כ"ק אדמו"ר החוקי חיים זיע"ב' חוקי חיים
והנה השבת הזאת שבת מברכים חודש הרחמים והסליחות אלול הבעל"ט חודש שהש"ת נתן לנו להתעורר בתשובה ולעשות חשבון הנפש איך עבר עלינו השנה כולה והעיקר הכל הוא לעזוב את העבר לא טוב ולקבל על עצמינו קבלות טובות להטיב את מעשינו להשנה הטובה הבא עלינו והכל תלוי ביום הראש השנה ויום כיפור הנקראים בשם "היום" ויש לרמז בזה בפרשת השבוע שקורין "ראה" כלומר שמשא רבינו אומר בשם ה' "ראה אנכי נותן לפניכם היום" ויש לרמז בזה בפרשת השבוע שקורין "ראה" כלומר שמשא רבינו אומר בשם ה' ראה שאנכי נותן לפניכם "היום" את היום שקרא ראש השנה ויום כיפור, ועל זה נאמר אם יום או יומיים יעמוד כלומר תשובה ומעשים טובים ואז ניזכר לשנה טובה ומתוקה וכתיבה וחתימה טובה ולשנת גאולה וישועה

מרן רבינו הגה"ק זיע"ב' יוגד משה
שבת פר' ראה עפ"י רוב "מברכין" בה את חודש אלול או שבשבת עצמה חל ר"ח אלול, והיה הרה"ק רבי מרדכי שלמה מבאיאן ז"ל אומר שבשבת פרשת ראה, "ראה" הוא ר"ת ר'ואים א'ת ה'קולות, שכבר רואים את קול השופר שתוקעים בחודש אלול, וההתעוררות של "אריה שאג" ו"עורו ישנים משנתכם", והיה מסיים ואומר: אינו דומה שמיעה לראיה, כי שמיעה יכולה להיות גם כשהוא רחוק מהאדם ומכוסה מעיניו, אך ראיה הוא רק כשהוא קרוב להאדם ומגולה לעיניו, ורואים בחוש את הקולות, כך צריך להיות הקולות. ההתעוררות בימים אלו באופן של רואים את הקולות.

אמרי קודש באיאן תש"ס

הנוגע במסרק אי צריך נט"י
לו שאלה: הנוגע במסרק (עם שיניים גסות), האם צריך ליטול ידיו, או לא?

תשובה: לא.
לז' שאלה: ומה הדין הנוגע במסרק עם שיניים דקות (שעשוי להוציא כינים), האם צריך ליטול ידיו, או לא?
תשובה: לא. [א.ה. וכעת אחרי הדפסת מהדורה הראשונה קיבלתי מכתב מהרב שליט"א, וכתב לי "וז"ל, מה שכתבתי בס"י ל"ז, שמעתי שמרן החזון איש נזהר בזה, ובטלה דעתו. עכ"ל].

אמר ברכה וזכר שנגע במנעליו
לח' שאלה: אמר ברכה וזכר שנגע במנעליו ולא נטל ידיו, האם צריך לחזור ולברך, או לא?
תשובה: אין צריך.

אמר ברכה וזכר שלא נטל ידיו מבית הכסא
לט' שאלה: אמר ברכה וזכר שהיה בבית הכיסא ולא נטל ידיו, האם צריך לחזור ולברך, או לא?
תשובה: לא.

אי בעינן נתינת צדקה בידיים נקיות
מ' שאלה: האם צריך בקיום מצוה מעשית כגון צדקה, שיהיה לו ידים נקיות, או שאין זה רק לענין תפילות?
תשובה: אין צריך.

אי צריך להמתין שיסיים חבירו הברכה
מא' שאלה: כשעובר ליד חבירו, וחבירו מתחיל ברכת אשר יצר, האם חייב להמתין ולהקשיב שחבירו יסיים הברכה ויענה אמן, או שאין צריך להמתין?
תשובה: אין חייב.

אם צריך שיהיה כל העיבוד נעשה לשמה
מב' שאלה: החזון איש בסימן ו' כתוב דאם גמר הקוף העיבוד כשר. וכן הדין למצות מצוה אם גמר ע"י מאשין, א"כ לדעתו היות שדעתו להלכה לחוש שע"י מכונה לא הוה לשמה לענין מצות מצוה כדמבאר באיגרת חז"א מה דעתו לענין גמר העיבוד ע"י מאשין, עיין בחידושי הריטב"א (סוכה דף ט') דעיבוד לא גרע מציצית, (שאלה זו העיר לי הג"ר יהודה שמואל פרידמאן שליט"א)?

תשובה: יש לחלק בין ציצית למצה, ומכל מקום למעשה כמדומה שגם בציצית לא הקילו. [א.ה. וע"ע מה שהאריך בזה טובא הג"ר יהודה שמואל פרידמאן שליט"א, בקובץ החשוב "אור ישראל", גליון ל"ט, עמודים ע"א - ע"ח. עיין שם].

להתיר ציציות מטלית חדש לטלית ישן
מג' שאלה: בשו"ע או"ח (סימן ט"ו סעיף א') כתב, מותר להתיר ציציות מטלית זה וליתנם בטלית אחר וכו', ע"כ. ובמשנה ברורה שם (ס"ק א') כתב, אפילו מטלית חדש לטלית חדש וכ"ש מטלית ישן שמותר להתיר וליתנם בטלית חדש שרוצה ללבשו ולקיים בו המצוה. ע"כ.

מה הדין להתיר מטלית חדש וליתנם בטלית ישן?
תשובה: מותר.

קול קראלי

עדכונים ♦ שיחות ודרשות ♦ סיפורים ♦ ניגונים
ממרן רבינו הגה"ק זיע"ב' ויבלט"א מרן רבינו הגה"צ שליט"א

074-7962278

שמעו ותחי נפשכם

לזכר עולם יהיה צדיק
הרה"ק יואל זיע"ב
בהרה"ק חנניה יו"א ליפא זיע"ב
נלב"ע ל"ו מנחם אב
ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת
הרה"ח חיים אלעזר ז"ל
בן ר' לוי גוטמן ז"ל
נלב"ע כ"ד מנחם אב תשל"ג
ת. נ. צ. ב. ה.

לזכר עולם יהיה צדיק
אדונינו מורינו ורבינו
הגה"ק יצחק צבי משה זצ"ל
בן מורינו רבינו
הגה"צ אביגדור מוזס זצ"ל
מקראלי
נלב"ע ד' טבת תשעט
זכותו יגן עלינו ועכ"א
ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת
הרבנית רייזל רוס ע"ה
בת הרב שמואל אהרן זצ"ל
נלב"ע יז טבת תשפ"ג
ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת
הגה"צ משה וועבר זצוק"ל
בהרה"צ מרדכי זצ"ל
נלב"ע יב כסלו תשפא
ת. נ. צ. ב. ה.